

Ignacy Dec

Charakterystyczne rysy Encykliki Jana Pawła II „Ecclesia de Eucharistia”

Wrocławski Przegląd Teologiczny 11/1, 7-10

2003

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

REFLEKSJA TEOLOGICZNA NAD ENCYKLIKĄ JANA PAWŁA II *ECCLESIA DE EUCHARISTIA*

KS. IGNACY DEC

CHARAKTERYSTYCZNE RYSY ENCYKLIKI JANA PAWŁA II : *ECCLESIA DE EUCHARISTIA*

1. POTRZEBA ZBIOROWEJ, SYMPOZJALNEJ ZADUMY NAD NAJNOWSZĄ ENCYKLIKĄ JANA PAWŁA II

Do istotnych form życia każdej uczelni należy jej organizowanie sympozjów i aktywność różnych kół naukowych. Gdy znajdziemy się np. na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim, niemal każdego dnia odbywa się tam jakaś sesja czy konferencja naukowa, organizowana przez taki czy inny wydział, instytut czy nawet katedrę. Oprócz krótkich – jedno lub dwudniowych – sesji odbywają się tam różne Tygodnie, jak np. Tydzień Filozoficzny, Tydzień Eklezjologiczny, Tydzień Społeczny, Tydzień Duchowości czy jeszcze inne. Studenci na ogół niechętnie akceptują taką formę działalności i życia uczelni, zwłaszcza wtedy gdy się im ogłasza, że uczestnictwo w takiej sesji czy tylko w jakimś wykładzie jest obowiązkowe. Jakikolwiek mielibyśmy opinie na ten temat, trzeba zauważyć, że ta forma życia akademickiego nie powinna być zagubiona, bowiem przynosi ona pozytywne wyniki.

Wczoraj w środowisku Uniwersytetu Wrocławskiego i na naszym Papieskim Wydziale Teologicznym odbyła się sesja naukowa na temat: „Błogosławiony Czesław i jego dziedzictwo”. Przed południem były głoszone wykłady w Instytucie

Historycznym Uniwersytetu Wrocławskiego. Był obecny tam ks. Kardynał, Metropolita Wrocławski. Po południu konferencja przeniosła się do nas. W godzinach popołudniowych wygłoszono w tej auli 6 krótkich, bardzo interesujących wykładów. Mogliśmy się wiele dowiedzieć o Patronie naszego miasta i dziejach jego kultu.

Dziś mamy krótkie, dwugodzinne spotkanie w ramach posiedzeń Wrocławskiego Towarzystwa Teologicznego, poświęcone prezentacji ogłoszonej w Wielki Czwartek, 17 kwietnia br., ostatniej z dotychczasowych, czternastej z kolei encykliki Jana Pawła II *Ecclesia de Eucharistia* – „Kościół z Eucharystii”. W maju, w dniach 27-28 czeka nas jeszcze jedna sesja, tym razem międzynarodowa, poświęcona „Kościołowi katolickiemu w krajach Europy Środkowo-Wschodniej w okresie pontyfikatu Jana Pawła II”. W ten sposób zechcemy uczcić 83. urodziny i 25-lecie pontyfikatu Jana Pawła II.

Bardzo serdecznie witam wszystkich obecnych w auli. Witam kadrę wykładowców. Witam uczestników studiów licencjacko-doktoranckich. Witam młodzież akademicką świecką i duchowną.

2. OSOBLIWE RYSY ENCYKLIKI JANA PAWŁA II *ECCLESIA DE EUCHARISTIA*

Zabierając głos jako pierwszy w ramach dzisiejszej prezentacji najnowszej encykliki Jana Pawła II, zwrócę uwagę na niektóre charakterystyczne rysy tego dokumentu. Ujmę je w kilku punktach.

– Po pierwsze: Ogłoszona ostatnio czternasta encyklika Ojca Św. Jana Pawła II ukazała się w dość długim odstępie po poprzedniej, trzynastej encyklice *Fides et ratio*. Odstęp ten wynosi prawie pięć lat. Z pewnością wiemy, dlaczego tak się stało. W minionym pięcioleciu mieliśmy bowiem Rok Wielkiego Jubileuszu chrześcijaństwa. Ojciec Św. był absorbowany spotkaniami modlitewnymi z różnymi grupami społecznymi, przybywającymi do Rzymu ze wszystkich kontynentów świata. Wśród różnych grup pątniczych do Wiecznego Miasta była także nasza polska pielgrzymka narodowa. Ojciec Św. w tym czasie ogłaszał ważne dokumenty i teksty związane z Wielkim Jubileuszem.

Encyklika *Ecclesia de Eucharistia* jest pierwszą encykliką nowego stulecia i tysiąclecia. Wraz z czwartą encykliką pontyfikatu *Slavorum Apostoli* (1985) należy do najkrótszych encyklik. Przypomnijmy, że do najobszerniejszych encyklik Jana Pawła II należą encykliki poruszające problemy moralne: *Evangelium vitae* (1995) i *Veritatis splendor* (1993).

– Po drugie: Encyklika *Ecclesia de Eucharistia* jest encykliką, w której Ojciec Św. Jan Paweł II odwołuje się dość często do swego kapłańskiego, biskupiego, kardynalskiego i papieskiego doświadczenia. Jest to encyklika zawierająca wspomnienia i świadectwa. Znajdujemy je przede wszystkim we *Wstępie* i w *Zakończe-*

niu. W punkcie 8, we *Wstępie* Papież pisze: *Gdy myślę o Eucharystii, patrząc na moje życie kapłana, biskupa i Następcy Piotra, wspominam spontanicznie wiele chwil i miejsc, w których dane mi było ją sprawować. Pamiętam kościół parafialny w Niegowici, gdzie spełniałem moją pierwszą posługę duszpasterską, kolegiatę św. Floriana w Krakowie, katedrę na Wawelu, bazylikę św. Piotra oraz wiele bazylik i kościołów w Rzymie i na całym świecie. Dane mi ją było również sprawować w wielu miejscach na górskich szlakach, nad jeziorami i na brzegach morskich; sprawowałem ją na ołtarzach zbudowanych na stadionach, na placach miast... Ta różnorodna sceneria moich Mszy św. sprawia, iż doświadczam bardzo mocno uniwersalnego – można wręcz powiedzieć kosmicznego charakteru celebracji eucharystycznej. Tak, kosmicznego!* (EE 8).

Natomiast w *Zakończeniu* znajdujemy słowa: „*Ave, verum corpus natum de Maria Virgine*”!. Kilka lat temu obchodziłem pięćdziesiątą rocznicę moich święceń kapłańskich. Doznaję dziś łaski, że dane mi jest ofiarować Kościołowi tę Encyklikę o Eucharystii w Wielki Czwartek „przypadający w dwudziestym piątym roku mojej posługi Piotrowej”. Czynię to z sercem pełnym wdzięczności. Od ponad pół wieku, począwszy od pamiętnego 2 listopada 1946 roku, gdy sprawowałem moją pierwszą Mszę św. w krypcie św. Leonarda w krakowskiej katedrze na Wawelu, mój wzrok spoczywa każdego dnia na białej hostii i kielichu, w których czas i przestrzeń jakby „skupiają się”, a dramat Golgoty powtarza się na żywo, ujawniając swoją tajemniczą „teraźniejszość” Każdego dnia dane mi było z wiarą rozpoznawać w konsekrowanym chlebie i winie Boskiego Wędrowca, który kiedyś stanął obok dwóch uczniów z Emaus, ażeby otworzyć im oczy na światło, a serce na nadzieję (por. Łk 24, 13-35).

Pozwólcie, umiłowani Bracia i Siostry, że w świetle waszej wiary i ku jej umocnieniu przekaże Wam to moje świadectwo wiary w Najświętszą Eucharystię. „*Ave, verum corpus natum de Maria Virgine, vere passum, immolatum, in cruce pro homine!*” (EE 59).

– Po trzecie: Encyklika *Ecclesia de Eucharistia* oprócz elementów czysto doktrynalnych zawiera wiele refleksji i postulatów ascetyczno-pastoralnych. Przez całą encyklikę przewija się pragnienie Ojca Św., by chrześcijanom nie tylko towarzyszyła pogłębiona świadomość tajemnicy Eucharystii, ale Ojciec Św. troszczy się także, by jej celebracja była właściwa, wolna od różnych nadużyć i by widoczne były „życiowe” owoce dobrze sprawowanej Wielkiej Tajemnicy naszej wiary. Piotr naszych czasów uwzględnia również w Encyklice kontekst ekumeniczny Eucharystii. Przypomina wszystkim, że Eucharystia nie powinna nigdy ludzi dzielić, ale łączyć. Przypomina o zasadach interkomunii. O tych wszystkich aspektach będą jeszcze mówić następni prelegenci.

– Po czwarte: Innym charakterystycznym rysem prezentowanej encykliki jest rozdział poświęcony więzi Eucharystii z Maryją. Jan Paweł II przedstawia w nim

Matkę Chrystusa jako „Niewiastę Eucharystii”. Czyni to w kontekście przypomnienia Listu apostołskiego *Rosarium Virginis Mariae*. W dotychczasowym nauczaniu Kościoła nie znajdujemy tak teologicznie dokładnie wyjaśnionej więzi Maryi z Eucharystią.

– Po piąte: W encyklice *Ecclesia de Eucharistia* Jan Paweł II daje się poznać jako Papież żywiący wielki szacunek do św. Tomasza z Akwinu. Oprócz cytatów z Pisma Świętego, dokumentów Kościoła, zwłaszcza Soboru Watykańskiego II i *Katechizmu Kościoła katolickiego*, Papież aż trzykrotnie cytuje św. Tomasza, nazywając go *doskonałym teologiem i zarazem gorliwym kantorem Chrystusa eucharystycznego* (EE 62).

Jesteśmy wdzięczni Ojcu Św. Janowi Pawłowi II za ten wielkanocny dar dla Kościoła. Zobowiązujemy się wnikać w mądrość tego dokumentu. Uczynimy go przedmiotem naszych medytacji, gdyż jako Kościół jesteśmy z Eucharystii i dla Eucharystii. Jesteśmy *Ecclesia de Eucharistia*.